

Огляд законопроекту Європейської Комісії щодо пакету спрощень сфері сільського господарства

(внесення змін до Регламентів (ЄС) 2021/2115 та 2021/2116

щодо спрощення системи умовності, систем прямих виплат для фермерів, інтервенцій в окремих секторах та сільського розвитку, а також річних звітів про виконання)

14 травня 2025 року Європейська Комісія внесла на розгляд Європейського Парламенту та Ради ЄС [законопроект](#) про внесення змін до низки чинних законодавчих актів ЄС, якими передбачаються спрощення процедур, критеріїв та умов платежів прямої підтримки європейським фермерам, звітування про дотримання практик сталого та екологічно-сумісного землекористування тощо.

Зазначений законопроект ще має отримати схвалення з боку вище згаданих інституцій ЄС, відтак на його схвалення і набуття чинності ще очікується приблизно 9-18 місяців. Водночас, у випадку схвалення зазначені зміни варто враховувати українському аграрному сектору з огляду на врахування цих змін у майбутніх зобов'язаннях України щодо адаптації законодавства ЄС в аграрній сфері в рамках процесу передвступних переговорів.

Сфера спрощення	Конкретна зміна/приклад	Кількісні деталі/приклад виплат	Очікувана користь/вплив	Відповідні статті (у проєкті змін)
Спрощення заявки	Скорочені, спрощені форми заявки на ОСП; попереднє заповнення даних, якщо можливо	Зменшує час на оформлення заявки на години (залежить від держави)	Швидший, легший доступ до підтримки	Ст. 94 зі змінами (Регл. 2021/2116)
Менше перевірок на місцях	Менше обов'язкових інспекцій; більше ризик-орієнтованого та дистанційного моніторингу (наприклад, супутникового)	Менше перерв у роботі; менший ризик санкцій	Менше часу й стресу для фермерів	Ст. 54 вилучена; ст. 40(1) змінена (2021/2116)

Сфера спрощення	Конкретна зміна/приклад	Кількісні деталі/приклад виплат	Очікувана користь/вплив	Відповідні статті (у проєкті змін)
Санкції, орієнтовані на ризик	Пропорційніші, ризик-орієнтовані санкції; легші покарання за дрібні/ненавмисні помилки	Наприклад: невелике зниження за незначні порушення	Зменшує ризик надмірних санкцій	Посилання на ст. 54 видалені; спрощено процес стягнення штрафів
Спрощення ведення обліку	Рідше й менш деталізована звітність за окремими напрямками	Менше паперової роботи, економія на адмініструванні	Значне спрощення адміністративних процедур	Ст. 94 зі змінами (2021/2116)
Форфейтові виплати малим господарствам	Вищий поріг “спрощеної” підтримки, менше звітності для дрібних/дуже дрібних фермерів	Поріг підвищено (наприклад: з €1 250 до €2 000/рік)	Полегшує доступ до підтримки, прибирає складнощі	Ст. 24 зі змінами (2021/2115)
Компенсація за територіальні обмеження	Відшкодування витрат/втрат, якщо фермери мають обмеження (наприклад, GAEC 2 – болота, торфовища)	Напр., додатково €80/га для виконання GAEC 2	Відсутність фінансових втрат при виконанні еко-вимог	Ст. 31(7) зі змінами (2021/2115)
Гнучкість для органічних	Органічні автоматично виконують окремі стандарти GAEC; менше перевірок/дублювання	Менше витрат на відповідність для органічного сектору	Зменшення дублювання звітності, менше перевірок	Ст. 13(1) зі змінами (2021/2115); оновлення GAEC 6
Спрощення щодо ЗЗР	Менш часта і легша звітність, інтеграція із біо (органічними) перевітками; менше дублювань	Напр., органічні звільняються від окремих журналів зі ЗЗР	Менше дублення, зниження витрат на еко-відповідність	Ст. 13(1) зі змінами (2021/2115); див. GAEC

Сфера спрощення	Конкретна зміна/приклад	Кількісні деталі/приклад виплат	Очікувана користь/вплив	Відповідні статті (у проєкті змін)
Дистанційний моніторинг	Цифрові інструменти (супутники, дані) як альтернатива очним інспекціям	Менше виїздів, менше паперової роботи	Ефективніший контроль, менше клопоту для фермерів	Ст. 94 зі змінами (2021/2116)
Кризові схеми підтримки	Швидша виплата у разі надзвичайних ситуацій (ринок або погода)	Форфейт (напр. €1 000/господарство, визначає країна)	Оперативна допомога постраждалим	Ст. 51(2) зі змінами (2021/2115)
Бюджетне фінансування	Виділено €5,75 млн у 2026, €5,75 млн у 2027 на впровадження	Всього €11,5 млн на перехідний період	Підтримка навчання, оновлення нацсистем	Преамбула та бюджет в проєкті акта
Простіші індикатори результату	Спрощена, більш релевантна звітність; фокус на основних показниках	Напр.: "кількість підтриманих вуликів", "га переведених площ"	Менше паперової роботи – акцент на результатах	Ст. 122 зі змінами (2021/2115)

Найбільш актуальні приклади запропонованих спрощень:

- *Органічний фермер & ЗЗР*: Органічний виробник, який раніше мав заповнювати і органічну документацію, і окремі форми відповідності щодо засобів захисту рослин, тепер має подавати лише сертифікат органічного виробництва по певних стандартах. Зазначене спрощення може дозволити фермеру зекономити кілька годин на рік і уникнути витрат на зовнішнього консультанта.
- *Мале фермерське господарство*: Малий фермер, що раніше отримував €1 100/рік базової підтримки ОСП, тепер може отримати до €2 000/рік, без складних форм і аудитів, що економить кілька днів паперової роботи й сотні євро на адміністративних послугах.
- *Охорона водно-болотних угідь (GAEC 2)*: Звичайний фермер, який втрачав €80/га доходу через збереження вологих лугів для дотримання вимог GAEC 2, тепер отримує компенсаційний платіж, еквівалентний втраті – відтак відповідність не призводить до втрат.

- *Звітність по ЗЗР*: Овочівник, який застосовує лише дозволені у біовиробництві засоби захисту рослин, тепер може подавати один зведений документ замість окремих журналів і рідше потрапляє під окремий аудит по ЗЗР.

Пояснення щодо посилань:

- **Ст. 13(1), GAEC 6**: Стосується винятків для органічних у частині ЗЗР (включаючи облік).
- **Ст. 31(7), 32(4)**: Нові можливості оплати для зон із додатковими еко-вимогами (наприклад, GAEC 2).
- **Ст. 54, 40(1), 54a, 54b**: Процедури спрощення контролю, штрафів і скасування щорічної перевірки виконання.
- **Ст. 24a**: Нові спрощені виплати малим господарствам; конкретні суми визначає Додаток VI.
- **Ст. 94 та послідовні**: Загальні адміністративні спрощення, дистанційний моніторинг, частота звітності.
- **Посилання “зі змінами”** означає, що зміни вносяться відповідним проектом законодавчого акту, який вносить поправки до базових регламентів – ОСП (2021/2115) та Горизонтального (2021/2116).
- **Наприклад, ст. 54** (“щорічна перевірка виконання”) – пропонується вилучити для спрощення.
- **Оновлення ст. 122** стосується гнучкості процедур і сповіщень (менше адміністрування).
- **GAEC** – вимоги до дотримання належних агро- та ековимог, особливо для органічних та по ЗЗР.